

RAKKOMANDAZZJONIJIET

RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUMMISSJONI (UE) 2020/648

tat-13 ta' Mejju 2020

dwar vouchers offruti lill-passiġġieri u lill-vjaġġaturi bħala alternattiva għar-rimborż ta' pakketti tal-ivvjaġġar u servizzi tat-trasport ikkanċellati fil-kuntest tal-pandemija tal-COVID-19

IL-KUMMISSJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidrat it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 292 tiegħu,

Billi:

- (1) Fit-30 ta' Jannar 2020, l-Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħħa ddikjarat it-tifqigha tal-COVID-19 bħala "emergenza tas-saħħa pubblika ta' rilevanza internazzjonali" u, fil-11 ta' Marzu 2020, ikklassifikata bħala pandemija ⁽¹⁾. L-impatt serju konsegwenti fuq l-ivvjaġġar internazzjonali u domestiku, kemm għan-negozju kif ukoll għad-divertiment, ilu mifrux fl-Ewropa u fil-bqija tad-dinja sa mill-1 ta' Marzu 2020.
- (2) Il-pandemija tal-COVID-19 wasslet għal projbizzjonijiet fuq l-ivvjaġġar nazzjonali kif ukoll għal twissijiet jew restrizzjonijiet fuq il-fruntieri. Dan wassal għal għadd kbir ta' kanċellazzjonijiet u hafna ċittadini ma setgħux jivvjaġġaw. Ir-restrizzjonijiet attwali u bla preċedent fuq l-ivvjaġġar mad-dinja kollha ⁽²⁾ kkawżaw kważi waqfien totali tal-ivvjaġġar fl-Ewropa u f'hafna partijiet oħra tad-dinja. Dan qed ikollu impatt serju fuq it-trasportaturi, fuq l-organizzaturi ta' tours b'kollox kompriz ("organizzaturi"), u fuq il-fornituri ta' servizzi tat-turiżmu oħra bħala parti minn tours b'kollox kompriz.
- (3) Fl-istess hin, hafna passiġġieri u vjaġġaturi ġew affettwati mill-impatt ekonomiku tal-kriżi u raw l-introjt tagħhom jonqos b'riżultat tat-tnaqqis fl-attivitàjiet ekonomiċi li jhalli impatt fuq il-prospetti kemm tal-impjegaturi kif ukoll tal-impjegati ⁽³⁾.
- (4) Is-setturi tal-ivvjaġġar u tat-turiżmu fl-Unjoni jirrapportaw tnaqqis ta' prenotazzjonijiet fil-medda ta' 60 % sa 90 % meta mqabbel mal-istess perjodu tas-sena li għaddiet. It-talbiet għal rifużjoni minn vjaġġaturi minhabba kanċellazzjonijiet jossbqu sew il-livell ta' prenotazzjonijiet godda. Skont l-istimi preliminari tal-Assoċjazzjoni Ewropea tal-Aġenti tal-Ivvjaġġar u tal-Operaturi tat-Tours (ECTAA), il-pandemija tal-COVID-19 tista' tikkawża telf ta' EUR 30 biljun (telf ta' 60 %) fl-ewwel kwart tal-2020 u ta' EUR 46 biljun (telf ta' 90 %) fit-tieni kwart, meta mqabbel mal-fatturat mistenni abbażi tas-sena preċedenti.
- (5) It-trasportaturi involuti fil-modalitajiet kollha tat-trasport qed ihabbtu wiċċhom ma' tnaqqis qawwi fin-negozju tagħhom u ma' kważi waqfien totali tal-operazzjonijiet tagħhom. Dan qed iwassal għal tnaqqis fil-likwidità tagħhom, minhabba l-pandemija tal-COVID-19 ⁽⁴⁾.
- (6) Il-kundizzjonijiet u l-kriterji li skonthom jistgħu jitnehhew il-miżuri ta' konteniment jiddependu fil-biċċa l-kbira fuq *data* li għadha qed tiżviluppa maż-żmien, fost affarijiet oħra, fuq *data* epidemjoloġika. Minn dan jirriżulta li għad ma hemmx skeda ta' żmien ċara għal dekonfinament li jippermetti li t-turiżmu jirkupra u s-servizzi tat-trasport jerġgħu jibdwu jiffunzjonaw ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/events-as-they-happen>

⁽²⁾ Skont l-Organizzazzjoni Dinjija tat-Turiżmu tan-Nazzjonijiet Uniti (UNWTO), 96 % tad-destinazzjonijiet globali jimponu restrizzjonijiet fuq l-ivvjaġġar (ara UNWTO, COVID-19 related travel restrictions – a global review for tourism, l-ewwel rapport mis-16 ta' April 2020).

⁽³⁾ F'April 2020, l-Indikatur tas-Sentiment Ekonomiku (ESI) irregistra l-akbar tnaqqis f'xahar fl-ESI rreġistrat (mill-1985), u niżel għal 67,0 u 65,8 għaż-żona tal-euro u għall-Unjoni, rispettivament. F'April 2020, l-Indikatur tal-Aspettattivi tal-Impjieġ (EII) niżel għall-aktar livell baxx tiegħu rreġistrat (63,7 f'żona tal-euro u 63,3 fl-Unjoni). Ara https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys/latest-business-and-consumer-surveys_mt

⁽⁴⁾ Perezempju, madwar -90 % ta' traffiku tal-ajru meta mqabbel ma' sena ilu (Sors: Eurocontrol), -85 % ta' servizzi tat-trasport ferrovjarju tal-passiġġieri fuq distanza twila, -80 % ta' servizzi tat-trasport ferrovjarju tal-passiġġieri reġjonali (inkluż suburbani), kważi waqfien totali ta' servizzi tat-trasport ferrovjarju tal-passiġġieri internazzjonali (Sors: CER); aktar minn -90 % ta' vapuri tal-kruċieri u tal-passiġġieri f'nofs April meta mqabbel ma' sena ilu (Sors: EMSA).

⁽⁵⁾ Ara l-Pjan Direzzjonali Kongunt Ewropew għat-tnehhija tal-miżuri ta' konteniment tal-COVID-19 tal-15 ta' April 2020, https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/european-roadmap-lifting-coronavirus-containment-measures_mt

- (7) Ir-Regolamenti (KE) Nru 261/2004 ⁽⁶⁾, (KE) Nru 1371/2007 ⁽⁷⁾, (UE) Nru 1177/2010 ⁽⁸⁾ u (UE) Nru 181/2011 ⁽⁹⁾ tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (“ir-Regolamenti tal-Unjoni dwar id-drittijiet tal-passiġġieri”) jipprevedu d-drittijiet tal-passiġġieri fil-każ ta’ kancellazzjonijiet. Fil-każ ta’ kancellazzjoni min-naħa tat-trasportatur, il-passiġġieri għandhom l-għażla, li jrid joffrilhom it-trasportatur, bejn rimborż (rifużjoni) u rotta differenti ⁽¹⁰⁾. Peress li l-għażla ta’ rotta differenti f’it li xejn hija applikabbli fiċ-ċirkostanzi preżenti, l-għażla *de facto* hija prinċipalment bejn id-diversi possibbiltajiet ta’ rimborż.
- (8) Ir-rimborż tal-prezz shiħ tal-biljett huwa dovut fi żmien sebat ijiem wara t-talba tal-passiġġier fil-każijiet tat-trasport bl-ajru, bil-baħar u fuq passaġġi tal-ilma interni, 14-il jum wara li tkun saret l-offerta jew tkun waslet it-talba fil-każ tat-trasport bix-xarabank u bil-kowċ u xahar wiehed wara t-talba fil-każ tat-trasport ferrovjarju. Skont il-legiżlazzjoni tal-Unjoni, ir-rimborż jista’ jsir fi flus jew fil-forma ta’ voucher. Madankollu, ir-rimborż permezz ta’ voucher ikun possibbli biss jekk il-passiġġier jaqbel ⁽¹¹⁾.
- (9) Id-Direttiva (UE) 2015/2302 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹²⁾ (“id-Direttiva dwar il-Pakketti tal-Ivvjaġġar”) tippredvi li, jekk vjaġġ b’kollox kompriż jiġi kkanċellat minhabba “ċirkostanzi inevitabbli u straordinari”, il-vjaġġaturi għandhom id-dritt li jiksbu rifużjoni shiħa ta’ kwalunkwe pagament li jkun sar għall-pakkett, mingħajr dewmien żejjed u fi kwalunkwe każ fi żmien 14-il jum wara t-terminazzjoni tal-kuntratt. F’dan il-kuntest, l-organizzatur jista’ joffri rimborż lill-vjaġġaturi fil-forma ta’ voucher. Madankollu, din il-possibbiltà ma ċcaħhadx lill-vjaġġaturi mid-dritt tagħhom għal rimborż fi flus.
- (10) Bl-istess mod, meta jiġu proposti bidliet f’kuntratt ta’ pakkett tal-ivvjaġġar (pereżempju, posponiment) jew pakkett sostitut ⁽¹³⁾, u meta daww il-bidliet jew il-pakkett sostitut iwasslu biex il-vjaġġaturi jaċċettaw pakkett ta’ kwalità jew prezz aktar baxxi ⁽¹⁴⁾ jew biex jiġi tterminat il-kuntratt ⁽¹⁵⁾, jistgħu jiġu offruti wkoll voucher mill-organizzatur, diment li l-vjaġġaturi ma jiġux imcaħhda mid-dritt tagħhom għal rimborż fi flus.
- (11) Fit-18 ta’ Marzu 2020, il-Kummissjoni adottat Linji Gwida Interpretattivi rigward ir-Regolamenti tal-UE dwar id-drittijiet tal-passiġġieri fil-kuntest tas-sitwazzjoni li qed tiżviluppa b’rabta mal-COVID-19 ⁽¹⁶⁾. Il-Kummissjoni fakkret li l-passiġġieri għandhom l-għażla bejn rimborż fi flus u rimborż fil-forma ta’ voucher.
- (12) Fid-19 ta’ Marzu 2020, il-gwida informali dwar l-applikazzjoni tad-Direttiva dwar il-Pakketti tal-Ivvjaġġar fir-rigward tal-COVID-19 giet ippubblikata fuq is-sit web tal-Kummissjoni ⁽¹⁷⁾, u kkonfermat id-dritt tal-vjaġġaturi li jiksbu rifużjoni shiħa, iżda ddikjarat ukoll li huwa possibbli li l-vjaġġaturi jaċċettaw voucher.

⁽⁶⁾ Ir-Regolament (KE) Nru 261/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta’ Frar 2004 li jistabbilixxi regoli komuni dwar il-kumpens u l-assistenza għal passiġġieri fil-każ li ma jithallewx jitlegħu u ta’ kancellazzjoni jew dewmien twil ta’ titjiriet, u li jħassar ir-Regolament (KEE) Nru 295/91 (ĠU L 46, 17.2.2004, p. 1).

⁽⁷⁾ Ir-Regolament (KE) Nru 1371/2007 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta’ Ottubru 2007 dwar id-Drittijiet u l-Obbligi tal-passiġġieri tal-ferroviji (ĠU L 315, 3.12.2007, p. 14).

⁽⁸⁾ Ir-Regolament (UE) Nru 1177/2010 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-24 ta’ Novembru 2010 dwar id-drittijiet tal-passiġġieri meta jivvjaġġaw bil-baħar jew minn passaġġi fuq l-ilma interni u li jemenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004 (ĠU L 334, 17.12.2010, p. 1).

⁽⁹⁾ Ir-Regolament (UE) Nru 181/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta’ Frar 2011 dwar id-drittijiet tal-passiġġieri fit-trasport bix-xarabank u bil-kowċ u li jemenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004 (ĠU L 55, 28.2.2011, p. 1).

⁽¹⁰⁾ L-Artikolu 7(3) tar-Regolament (KE) Nru 261/2004; l-Artikolu 16(1)(a) tar-Regolament (KE) Nru 1371/2007; l-Artikolu 18 (1)(b) tar-Regolament (UE) Nru 1177/2010; l-Artikolu 19 (1)(b) tar-Regolament (UE) Nru 181/2011.

⁽¹¹⁾ L-Artikolu 7(3) tar-Regolament (KE) Nru 261/2004; l-Artikolu 16 (1)(a) tar-Regolament (KE) Nru 1371/2007; l-Artikolu 18 (1)(b) tar-Regolament (KE) Nru 1177/2010; l-Artikolu 19 (1)(b) tar-Regolament (KE) Nru 181/2011.

⁽¹²⁾ Id-Direttiva (UE) 2015/2302 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta’ Novembru 2015 dwar pakketti tal-ivvjaġġar u arrangamenti tal-ivvjaġġar marbuta, li temenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004 u d-Direttiva 2011/83/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u li tħassar id-Direttiva tal-Kunsill 90/314/KEE (ĠU L 326, 11.12.2015, p. 1).

⁽¹³⁾ Ara l-Artikolu 11 tad-Direttiva dwar il-Pakketti tal-Ivvjaġġar.

⁽¹⁴⁾ Ara l-Artikolu 11(4) tad-Direttiva dwar il-Pakketti tal-Ivvjaġġar.

⁽¹⁵⁾ Ara l-Artikolu 11(5) tad-Direttiva dwar il-Pakketti tal-Ivvjaġġar.

⁽¹⁶⁾ ĠU C 89I, 18.3.2020, p. 1.

⁽¹⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/coronavirus_info_ptd_19.3.2020.pdf, ippubblikata fuq is-sit web tal-Kummissjoni dwar ir-rispons għall-COVID-19 https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/travel-and-transportation_mt

- (13) Il-kanċellazzjonijiet numerużi li rriżultaw mill-pandemija tal-COVID-19 wasslu għal sitwazzjoni mhux sostenibbli ta' likwidità u ta' dħul għas-setturi tat-trasport u tal-ivvjaġġar. Il-problemi ta' likwidità tal-organizzaturi huma aggravati mill-fatt li jridu jirrimborżaw il-prezz shih tal-pakkett lill-vjaġġaturi filwaqt li huma stess mhux dejjem jirċievu, fi żmien xieraq, ir-rimborż ta' servizzi mħallsa minn qabel li jiffurmaw parti mill-pakkett. Dan jista', *de facto*, jirriżulta f'kondiviżjoni ingusta tal-piż fost l-operaturi fl-ekosistema tal-ivvjaġġar.
- (14) Jekk l-organizzaturi jew it-trasportaturi jsiru insolventi, hemm riskju li hafna mill-vjaġġaturi u mill-passiġġieri ma jirċievu l-ebda rifużjoni, peress li t-talbiet tagħhom kontra l-organizzaturi u t-trasportaturi ma jkunux protetti. L-istess problema tista' tirriżulta f'kuntest minn negozju għal negozju, fejn l-organizzaturi jirċievu voucher bħala rimborż għal servizzi mħallsa minn qabel mingħand trasportaturi, li aktar tard isiru insolventi.
- (15) Jekk il-vouchers isiru aktar attraenti, bħala alternattiva għar-rimborż fi flus, dan għandu jżid l-aċċettazzjoni tagħhom mill-passiġġieri u mill-vjaġġaturi. Dan għandu jghin biex jittaffew il-problemi ta' likwidità tat-trasportaturi u tal-organizzaturi u fl-aħħar mill-aħħar jista' jwassal għal protezzjoni aħjar tal-interessi tal-passiġġieri u tal-vjaġġaturi.
- (16) Għal dan il-ghan, il-vouchers jenhtieg li jkunu protetti mill-insolvenza tat-trasportatur jew tal-organizzatur. Tali protezzjoni tista' tiġi stabbilita mis-settur privat jew pubbliku, u jenhtieg li tkun effettiva u robusta biżżejjed. Jenhtieg li tkopri tal-inqas dawk il-vouchers li jkollhom il-karatteristiċi deskritti f'din ir-Rakkomandazzjoni.
- (17) Dawk il-karatteristiċi jenhtieg li jappartjenu b'mod partikolari għall-perjodu ta' validità minimu, għall-perjodu ta' żmien li warajh, fil-każ ta' vouchers li jkollhom perjodu ta' validità itwal minn dak minimu, il-vjaġġaturi jew il-passiġġieri jkunu intitolati għal rimborż jekk ikunu jixtiequ li jsir hekk, u għall-kundizzjonijiet ta' rimborż ta' vouchers li ma jkunux issarrfu. Jenhtieg li jappartjenu wkoll għall-firxa tas-servizzi li għalihom jista' jintuża l-voucher, għaž-żmien disponibbli għall-użu tal-voucher u għat-trasferibbiltà tiegħu. Jistgħu jiġu kkunsidrati wkoll karatteristiċi addizzjonali li jagħmlu l-vouchers aktar attraenti.
- (18) Il-hruġ ta' voucher b'mod parallel ma' skemi ta' rimborż fuq il-karti tal-kreditu jista' fl-aħħar mill-aħħar iwassal għal forma ta' rifużjoni doppja. Għalhekk, meta l-vjaġġaturi jew il-passiġġieri jagħzlu voucher, jenhtieg li t-trasportatur jibgħat dik l-informazzjoni lill-organizzatur, lill-aġent tal-ivvjaġġar jew lil intermedjarju iehor.
- (19) Bil-ghan li l-vouchers isiru attraenti għall-passiġġieri jew għall-vjaġġaturi, l-Istati Membri jistgħu jikkunsidraw l-adozzjoni ta' skemi biex jingħata appoġġ lill-operaturi fis-setturi tal-ivvjaġġar u tat-trasport f'konformità mar-regoli tal-Unjoni dwar l-ghajjnuna mill-Istat. Perezempju, jistgħu jistabbilixxu skemi ta' garanzija speċifiċi għall-vouchers ibbażati direttament fuq l-Artikolu 107(3)(b) tat-Trattat. Barra minn hekk, l-Istati Membri jistgħu jappoġġaw lill-operaturi fis-setturi tal-ivvjaġġar u tat-trasport billi jagħtu għajjnuna *de minimis* f'konformità mar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1407/2013 ⁽¹⁸⁾.
- (20) L-Istati Membri li jipprovdu appoġġ lill-operaturi fis-setturi tal-ivvjaġġar u tat-trasport biex jiżguraw li jiġu ssodisfati t-talbiet għal rimborż li jirriżultaw mill-pandemija tal-COVID-19, jenhtieg li jiżguraw li tali skemi japplikaw għall-passiġġieri jew għall-vjaġġaturi kollha koperti bid-Direttiva dwar il-Pakketti tal-Ivvjaġġar jew bir-Regolamenti tal-Unjoni rilevanti dwar id-drittijiet tal-passiġġieri, irrispettivament mill-fornitur tas-servizzi tagħhom.
- (21) Fir-rigward tal-bżonnijiet possibbli ta' likwidità addizzjonali tal-operaturi fis-setturi tal-ivvjaġġar u tat-trasport, fid-19 ta' Marzu 2020 il-Kummissjoni adottat Qafas Temporanju għal miżuri ta' għajjnuna mill-Istat biex jingħata appoġġ lill-ekonomija fil-kriżi tal-COVID-19 attwali ⁽¹⁹⁾ abbażi tal-Artikolu 107(3)(b) tat-Trattat biex tirrimedja tahwid serju fl-ekonomija tal-Istati Membri. Il-Qafas Temporanju gie emendat biex ikopri miżuri ta' għajjnuna addizzjonali, kemm fit-3 ta' April ⁽²⁰⁾ kif ukoll fit-8 ta' Mejju 2020 ⁽²¹⁾.
- (22) Il-Qafas Temporanju japplika, fil-prinċipju, għas-setturi u għall-impriżi kollha inkluzi l-impriżi tat-trasport u tal-ivvjaġġar u jirrikonoxxi t-trasport u l-ivvjaġġar bħala tnejn mis-setturi l-aktar affettwati. Il-Qafas għandu l-ghan li jirrimedja n-nuqqas ta' likwidità li l-kumpaniji jhabbtu wiċċhom miegħu billi, perezempju, jippermetti għotjiet diretti, benefiċċji fuq it-taxxa, garanziji mill-Istat għal self u self pubbliku sussidjat. Sabiex jindirizzaw b'mod rapidu l-bżonnijiet uġenti ta' likwidità, b'mod partikolari tal-impriżi żgħar u ta' daqs medju, l-Istati Membri jistgħu jagħtu self b'imgħax żero, garanziji fuq self li jkopru 100 % tar-riskju jew jipprovdu ekwità, sal-valur nominali ta' EUR 800 000 għal kull kumpanija. Barra minn hekk, il-Qafas Temporanju jipprevedi possibbiltajiet ta' għajjnuna li

⁽¹⁸⁾ Ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1407/2013 tat-18 ta' Diċembru 2013 dwar l-applikazzjoni tal-Artikoli 107 u 108 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea għall-ghajjnuna *de minimis* (ĠU L 352, 24.12.2013, p. 1).

⁽¹⁹⁾ Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni – Qafas Temporanju għal miżuri ta' għajjnuna mill-Istat biex jingħata sostenn lill-ekonomija matul it-tifqigha preżenti tal-COVID-19 (ĠU C 911, 20.3.2020, p. 1).

⁽²⁰⁾ Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni — Emenda għall-Qafas Temporanju għal miżuri ta' għajjnuna mill-Istat biex jingħata sostenn lill-ekonomija matul it-tifqigha preżenti tal-COVID-19 (ĠU C 1121, 4.4.2020, p. 1).

⁽²¹⁾ Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni — Emenda għall-Qafas Temporanju għal miżuri ta' għajjnuna mill-Istat biex jingħata sostenn lill-ekonomija matul it-tifqigha preżenti tal-COVID-19 (ĠU C 164, 13.5.2020, p. 3).

jkopru l-bżonnijiet ta' likwidità lil hinn minn EUR 800 000 għal kull kumpanija, fil-forma ta' garanziji u ta' sussidji tar-rati tal-imghax, soġġetti għal, *inter alia*, kundizzjonijiet għall-istabbiliment ta' prezzijiet minimi. F'dan il-kuntest, l-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu dwar l-appoġġ li jipprovdu lill-operaturi fis-setturi tat-trasport u tal-ivvjaġġar biex jiżguraw li jiġu ssodisfati t-talbiet għal rimborż ikkawżati mit-tifqigha tal-COVID-19, bil-ghan li jiżguraw il-protezzjoni tad-drittijiet tal-passiġġieri u tal-konsumaturi, kif ukoll it-trattament ugwali tal-passiġġieri u tal-vjaġġaturi.

- (23) F'dan il-kuntest, il-Kummissjoni se tqis id-deċizzjonijiet li jagħtu għajnuna lis-settur tal-avjazzjoni li diġà ttiehdu mill-Istati Membri, biex tiżgura li l-għajnuna addizzjonali lill-istess beneficijarji ma tirriżultax f'kumpens żejjed fid-dawl tal-htieġa li jiġu protetti l-kundizzjonijiet ekwi fis-suq intern.
- (24) Fl-aħhar nett, l-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu, wara l-falliment ta' trasportatur jew ta' organizzatur, li jkopru t-talbiet għal rimborż tal-passiġġieri jew tal-vjaġġaturi. Din il-kopertura ta' talbiet għal rimborż tkun ta' benefiċċju biss għall-passiġġieri jew għall-vjaġġaturi u mhux għall-impriżi. Għalhekk, ma tikkostitwix għajnuna mill-Istat u għaldaqstant tista' tiġi implimentata mill-Istati Membri mingħajr l-approvazzjoni minn qabel tal-Kummissjoni.
- (25) Il-Kummissjoni hija lesta li tagħti assistenza u pariri lill-Istati Membri fir-rigward ta' kwistjonijiet ta' politika dwar l-għajnuna mill-Istat fit-tfassil ta' tali miżuri.
- (26) L-Istati Membri u l-operaturi jenhtieġ li jiġu mhegġa jikkunsidraw l-użu tal-iskemi tal-Unjoni disponibbli għall-appoġġ tal-attivitajiet tal-impriżi u tal-bżonnijiet ta' likwidità tagħhom.
- (27) Sabiex jiġu massimizzati l-effetti ta' din ir-Rakkomandazzjoni, il-partijiet interessati kollha jenhtieġ li jiġu infurmati dwarha u mhegġa jimplimentawha,

ADOPTAT DIN IR-RAKKOMANDAZZJONI:

SUĠĠETT

1. Din ir-Rakkomandazzjoni tikkonċerna l-vouchers li t-trasportaturi jew l-organizzaturi jistgħu jipproponu lill-passiġġieri jew lill-vjaġġaturi, bhala alternattiva għar-rimborż fi flus, u li huma soġġetti għall-aċċettazzjoni volontarja tal-passiġġieri jew tal-vjaġġaturi, fiċ-ċirkostanzi li ġejjin:
 - (a) fil-każ ta' kancellazzjoni mit-trasportatur jew mill-organizzatur li ssehh mill-1 ta' Marzu 2020 għal raġunijiet relatati mal-pandemija tal-COVID-19, fil-kuntest ta' dawn id-dispożizzjonijiet:
 - (1) l-Artikolu 8(1)(a) moqri flimkien mal-Artikolu 7(3) tar-Regolament (KE) Nru 261/2004;
 - (2) l-Artikolu 16(a) moqri flimkien mal-Artikolu 17(2) u (3) tar-Regolament (KE) Nru 1371/2007;
 - (3) l-Artikolu 19(1)(b) tar-Regolament (UE) Nru 1177/2010;
 - (4) l-Artikolu 18(1)(b) tar-Regolament (UE) Nru 181/2011;
 - (5) l-Artikolu 12(3) u (4) tad-Direttiva (UE) 2015/2302.
 - (b) fil-każ ta' bidliet fil-kuntratt jew ta' terminazzjonijiet, li jsehhu mill-1 ta' Marzu 2020 għal raġunijiet relatati mal-pandemija tal-COVID-19, fil-kuntest tal-Artikolu 11(4) u (5) tad-Direttiva (UE) 2015/2302.

PROTEZZJONI MILL-INSOLVENZA

2. Sabiex il-vouchers isiru alternattiva attraenti u affidabbli għar-rimborż fi flus, tal-inqas il-vouchers li jkollhom il-karatteristiċi deskritti fil-punti 3 sa 12 jenhtieġ li jkunu koperti bi protezzjoni mill-insolvenza tat-trasportatur jew tal-organizzatur li tkun effettiva u robusta biżżejjed.

KARATTERISTIĊI RAKKOMANDATI TAL-VOUCHERS

3. Il-vouchers jenhtieg li jkollhom perjodu ta' validità minimu ta' 12-il xahar.
Soġġett għall-punt 5, it-trasportaturi u l-organizzaturi jenhtieg li awtomatikament jirrimborżaw l-ammont tal-voucher ikkonċernat lill-passiġġieri jew lill-vjaġġaturi sa mhux aktar tard minn 14-il jum wara t-tmiem tal-perjodu ta' validità tiegħu, jekk il-voucher ma jkunx issarraġ. Dan japplika wkoll għar-rimborż tal-ammont li jifdal tal-voucher ikkonċernat fil-każ li precedentement ikun issarraġ parzjalment.
4. Jekk il-vouchers ikollhom perjodu ta' validità itwal minn 12-il xahar, il-passiġġieri u l-vjaġġaturi jenhtieg li jkollhom id-dritt li jitolbu rimborż fi flus sa mhux aktar tard minn 12-il xahar wara l-hruġ tal-voucher ikkonċernat. Jenhtieg li jkollhom l-istess dritt fi kwalunkwe mument wara dan, soġġett għad-dispożizzjonijiet legali applikabbli dwar il-limitu ta' żmien.
It-trasportaturi u l-organizzaturi jistgħu jikkunsidraw li jagħmlu l-vouchers rimborżabbli f'mument aktar bikri minn 12-il xahar wara l-hruġ tal-voucher ikkonċernat jekk il-passiġġieri jew vjaġġaturi jitolbu li jsir hekk.
5. Il-passiġġieri u l-vjaġġaturi jenhtieg li jkunu jistgħu jużaw il-vouchers għall-pagamenti fir-rigward tal-prenotazzjonijiet godda kollha li jsiru qabel id-data ta' skadenza tagħhom anki jekk il-pagament jew is-servizz isehh wara dik id-data.
6. Il-passiġġieri u l-vjaġġaturi jenhtieg li jkunu jistgħu jużaw il-vouchers biex ihallsu għal kwalunkwe servizz tat-trasport jew pakkett tal-ivvjaġġar offruti mit-trasportatur jew mill-organizzatur ⁽²³⁾.
7. Soġġett għad-disponibbiltà u irrispettivament minn kwalunkwe differenza fin-noll jew fil-prezz,
 - it-trasportaturi jenhtieg li jiżguraw li l-vouchers jippermettu lill-passiġġieri jivvjaġġaw fuq l-istess rotta skont l-istess kundizzjonijiet ta' servizz kif spjegat fil-prenotazzjoni originali;
 - l-organizzaturi jenhtieg li jiżguraw li l-vouchers jippermettu lill-vjaġġaturi jipprenotaw kuntratt ta' pakkett tal-ivvjaġġar bl-istess tip ta' servizzi jew ta' kwalità ekwivalenti bħall-pakkett itterminat.
8. It-trasportaturi u l-organizzaturi jenhtieg li jikkunsidraw li joffru l-possibbiltà li l-vouchers jintużaw għal prenotazzjonijiet ma' entitajiet ohra li jiffurmaw parti mill-istess grupp ta' kumpaniji.
9. Meta s-servizz tat-trasport jew il-pakkett tal-ivvjaġġar ikkancellati jkunu ġew ipprenotati permezz ta' aġenzija tal-ivvjaġġar jew intermedjarju iehor, it-trasportaturi u l-organizzaturi jenhtieg li jippermettu li l-vouchers jintużaw għal prenotazzjonijiet godda anke permezz tal-istess aġenzija tal-ivvjaġġar jew intermedjarju iehor.
10. Il-vouchers għas-servizzi tat-trasport jenhtieg li jkunu trasferibbli għal passiġġier differenti mingħajr spejjeż addizzjonali. Il-vouchers għall-pakketti tal-ivvjaġġar jenhtieg li jkunu trasferibbli wkoll għal vjaġġatur differenti mingħajr spejjeż addizzjonali, jekk il-fornituri tas-servizzi inklużi fil-pakkett jaqblu li t-trasferiment isir mingħajr spejjeż addizzjonali.
11. Sabiex il-vouchers isiru aktar attraenti, l-organizzaturi u t-trasportaturi jistgħu jikkunsidraw li joħorġu vouchers b'valur oghla mill-ammont ta' kwalunkwe pagament li jkun sar għall-pakkett tal-ivvjaġġar jew għas-servizz tat-trasport originarjament ipprenotati, pereżempju permezz ta' somma f'daqqa addizzjonali jew elementi addizzjonali ta' servizz.
12. Il-vouchers jenhtieg li jindikaw il-perjodu ta' validità tagħhom u jispeċifikaw id-drittijiet kollha marbuta magħhom. Dawn jenhtieg li jinharġu fuq mezz li jservi għal żmien twil ⁽²³⁾, bħal email jew fuq il-karta.

KOOPERAZZJONI BEJN IL-PARTIJET IKKONĊERNATI

13. Jekk il-passiġġier ikun ipprenota s-servizz tat-trasport permezz ta' aġenzija tal-ivvjaġġar jew intermedjarju iehor, jew jekk is-servizz tat-trasport kien parti minn pakkett tal-ivvjaġġar, it-trasportatur jenhtieg li jinforma lill-aġenzija tal-ivvjaġġar, lill-intermedjarju jew lill-organizzatur meta l-passiġġier jew il-vjaġġatur jagħżel li jaċċetta l-voucher.

⁽²³⁾ Tajjeb li jifakkur li d-drittijiet li saru obbligatorji bl-Artikolu 16(a) flimkien mal-Artikolu 17(2) tar-Regolament (KE) Nru 1371/2007 u bl-Artikolu 18(3) tar-Regolament (UE) Nru 1177/2010 huma applikabbli fi kwalunkwe każ.

⁽²³⁾ "Mezz li jservi għal żmien twil" hija definita fl-Artikolu 3(11) tad-Direttiva dwar il-Pakketti tal-Ivvjaġġar bħala "kwalunkwe strument li jippermetti lill-vjaġġatur jew lill-kummerċjant li jaħżen informazzjoni personalment indirizzata lilu b'mod aċċessibbli għal referenza futura għal perjodu ta' żmien adegwat għall-finijiet ta' informazzjoni u li jippermetti r-riproduzzjoni mhux mibdula tal-informazzjoni maħżuna".

14. L-operaturi ekonomiċi differenti fil-katina tal-valur tas-setturi tat-trasport u tal-ivvjaġġar jenhtieg li jikkooperaw *bona fide* u jahdmu favur il-kondiviżjoni ġusta tal-piż ikkawżat mill-pandemija tal-COVID-19.

MIŻURI TA' APPOĠĠ

Għajnuna mill-Istat

15. L-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu jekk jintroduċux skemi speċifiċi biex jipprovdu appoġġ lill-operaturi fis-setturi tat-trasport u tal-ivvjaġġar biex jiżguraw li jiġu ssodisfati t-talbiet għal rimborż ikkawżati mill-pandemija tal-COVID-19, u jistgħu jiddeċiedu dwar l-għażla taż-żmien u t-tip ta' miżuri li jixtiequ jdaħhlu fis-seħh. Meta jfasslu tali skemi, l-Istati Membri jenhtieg li jiżguraw li jkun ta' benefiċċju għall-passiġġieri jew għall-vjaġġaturi kollha, irrispettivament mill-fornitur tas-servizzi tagħhom.
16. Bil-ghan li jiġu limitati l-impatti negattivi fuq il-passiġġieri jew il-vjaġġaturi waqt il-pandemija tal-COVID-19, l-Istati Membri jenhtieg li jikkunsidraw b'mod attiv li jistabbilixxu skemi ta' garanzija għall-vouchers biex jiżguraw li fil-każ ta' insolvenza tal-emittent tal-voucher, il-passiġġieri jew vjaġġaturi jinghataw ir-rimborż.

Sal-punt li tali skemi ta' garanzija jnaqqsu r-riskju finanzjarju għall-passiġġieri jew għall-vjaġġaturi meta dawn jaċċettaw il-vouchers u jżidu l-probabbiltà li dawn jagħzlu tali vouchers minflok rimborż fi flus, u b'hekk itejbu l-pożizzjoni ta' likwidità tal-operaturi, il-miżuri jipprovdu benefiċċju lill-operaturi kkonċernati fil-forma ta' tishih tal-likwidità u jikkostitwixxu għajnuna mill-Istat.

Tali miżuri ma jkunux koperti mill-ambitu tal-Qafas Temporanju, izda jistgħu jiġu nnotifikati mill-Istati Membri direttament skont l-Artikolu 107(3)(b) tat-Trattat u jiġu soġġetti għal valutazzjoni individwali. F'dik il-valutazzjoni, il-Kummissjoni taċċetta li l-garanzija tal-Istat tkopri 100 % tal-valur tal-vouchers biex tiġi żgurata l-protezzjoni shiha tal-passiġġieri u tal-vjaġġaturi kollha, filwaqt li jitqiesu dispożizzjonijiet rilevanti oħra tat-Taqsima 3.2 tal-Qafas Temporanju ⁽²⁴⁾ biex tiġi żgurata l-proporzjonalità tal-għajnuna.

17. Meta l-operaturi fis-setturi tal-ivvjaġġar u tat-trasport ikollhom il-bżonn ta' appoġġ ġenerali ta' likwidità, l-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu wkoll li jdaħhlu fis-seħh skemi li jipprovdu appoġġ ta' likwidità. Meta dan l-appoġġ ma jinghatax skont il-kundizzjonijiet tas-suq, jista' jinvolve għajnuna mill-Istat u jenhtieg li jiġi nnotifikat lill-Kummissjoni.

Il-Qafas Temporanju jipprovdi bażi għall-kompatibilità għal tali appoġġ ta' likwidità, li tippermetti lill-operaturi fis-setturi tal-ivvjaġġar u tat-trasport, *inter alia*, jirċievu tali appoġġ fil-forma ta' garanziji pubbliċi jew self sussidjat biex jiġu koperti l-bżonnijiet reali ta' likwidità tagħhom għal perjodi, soġġetti għal ġustifikazzjoni xierqa, ta' 18-il xahar għall-SMEs u ta' 12-il xahar għall-impriżi kbar ⁽²⁵⁾.

18. L-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu, wara l-falliment ta' trasportatur jew ta' organizzatur, li jkopru talbiet għal rimborż ta' passiġġieri jew ta' vjaġġaturi.

Sal-punt li r-rimborż isehh wara l-proċess ta' likwidazzjoni u, għalhekk, ma jipprovdi tishih tal-likwidità għall-operatur tal-ivvjaġġar jew tat-trasport – li ma jkunx għadu qed iwettaq attività ekonomika – izda pjuttost ikun ta' benefiċċju għall-passiġġieri jew għall-vjaġġaturi biss, tali rimborż ma jinvolve għajnuna mill-Istat. B'hekk, skemi ta' din in-natura jistgħu jiġu implimentati mill-Istati Membri mingħajr l-approvazzjoni minn qabel tal-Kummissjoni.

Appoġġ għall-SMEs fl-ambitu tal-Fond Ewropew tal-Investment

19. Il-Kummissjoni tirrakkomanda li l-Istati Membri jinkoraġġixxu lill-intermedjarji finanzjarji biex jikkunsidraw l-użu tal-appoġġ offrut, minhabba l-COVID-19, mill-Facilità ta' Garanzija għal Self tal-programm COSME, imniedi mill-Fond Ewropew tal-Investment u mill-Kummissjoni Ewropea, u minn skemi simili oħra mnedija mill-Grupp tal-Bank Ewropew tal-Investment. Fl-ambitu ta' dawk l-iskemi, jistgħu jintużaw linji ta' likwidità u ta' kapital operatorju speċifiċi għall-SMEs/kumpaniji b'kapitalizzazzjoni medja biex jiġu indirizzati l-bżonnijiet ta' likwidità tal-kumpaniji minhabba l-pandemija tal-COVID-19, inkluż biex jiġu rimborżati l-biljetti kkanċellati.

⁽²⁴⁾ It-Taqsima 3.2 tal-Qafas Temporanju tippermetti l-ghoti ta' garanziji pubbliċi fuq self għal perjodu limitat.

⁽²⁵⁾ Il-punti 25.d u 27.d tal-Qafas Temporanju.

L-Inizjattiva ta' Investiment fir-Rispons għall-Coronavirus

20. Il-Kummissjoni tirrakkomanda li l-Istati Membri jikkunsidraw l-użu tal-appoġġ għall-kapital operatorju destinat għall-SMEs tas-setturi tal-ivvjaġġar u tat-trasport fil-kuntest tal-flessibbiltà addizzjonali pprovduta fl-ambitu tal-politika ta' koeżjoni tal-Unjoni permezz tal-Inizjattiva ta' Investiment fir-Rispons għall-Coronavirus. F'dan il-kuntest, il-kapital operatorju destinat għall-SMEs jista' jintuża biex jindirizza l-bżonnijiet ta' likwidità tal-kumpaniji minhabba l-pandemija tal-COVID-19, inkluż l-ispejjeż relatati mal-kanċellazzjonijiet.

PROMOZZJONI TAL-IMPLIMENTAZZJONI TA' DIN IR-RAKKOMANDAZZJONI

21. L-organizzazzjonijiet tal-konsumaturi u tal-passiġġieri fil-livell tal-Unjoni u dak nazzjonali jenhtieg li jinkoraġġixxu lill-vjaġġaturi u lill-passiġġieri biex jaċċettaw, minflok rimborż fi flus, vouchers li jkollhom il-karatteristiċi, u li jibbenefikaw mill-protezzjoni mill-insolvenza, deskritti f'din ir-Rakkomandazzjoni.
22. L-organizzazzjonijiet tan-negozju, tal-konsumaturi u tal-passiġġieri fil-livell tal-Unjoni u dak nazzjonali, u l-awtoritajiet tal-Istati Membri, inklużi l-korpi nazzjonali tal-infurzar tagħhom, jenhtieg li jikkontribwixxu biex jinfurmaw lill-partijiet ikkonċernati kollha dwar din ir-Rakkomandazzjoni u jikkooperaw għall-implimentazzjoni tagħha.

Magħmul fi Brussell, it-13 ta' Mejju 2020.

Għall-Kummissjoni

Adina VĂLEAN

Membri tal-Kummissjoni
